

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

tores vitiosas suas merces pretiosissime æstimant. Ut inter alia videre est in Pontifice Romano, quem pro visibili Ecclesiæ capite, Christi vicario, & petra in quâ Christus Ecclesiam suam fundaverit, venditant, ejusque decreta, quæ non meliora sunt stercore columbarum, verbo Dei salvifico præferunt, in quo tamen vivitur, & in quo est vita Spiritus nostri, Esa. 38. v. 16.

Quod verò Papa Romanus non petra & fundamentum Ecclesiæ, sed potius capiti asinino comparandus: & doctrina ejus non salvifica, sed potius stercorei columbarum conferenda sit, quæ nullum salutarem animæ cibum adfert, id è prælecta Pericope luculenter pater, in quâ non ad Papam ejusque decreta, sed ad Christum, tanquam unicam Ecclesiæ suæ petram relegamur.

Nos Instituti nostri memores videbimus

- I. Triplicem Querelam.
- II. Triplicem Medelam.
- III. Triplicem Cautelam.

J. J.

Exegesis.

Dominus & Servator noster Christus Jesus, aliquoties in Scripturis Rabbi sive Magister vocatur, vide Joh. 1. vers. 38. 49. cap. 4. v. 31. c. 6. v. 28, c. 20. v. 16. Marc. 9. v. 5. cap. 11. v. 21, & quidem non nudum nomen habet, ut Pharisei, Matth. 23. vers. 7. sed & omen; sicut ipsi ejus inimici, corde licet hypocritico, fa-

tentur, Matth. 22. vers. 16. Quemadmodum igitur fidelis Præceptor & Magister discipulos suos quandoque in examen vocat, quid profecerint: Ita Servator in præsentis Evangelio examen instituit cum discipulis suis, exploraturus, quid hætenus ex concionibus suis profecerint, & quousque in cognitione sui pervenerint, sicut id Matthæus, qui examini huic interfuit, consignavit.

Querela respicit

I. *Opinionum in rebus fidei varietatem.*
Ad quæstionem Christi: Quem me dicunt homines esse, filium hominis? Respondent Apostoli: Alii Johannem Baptistam: alii autem Heliam: alii verò Hieremiam, aut unum ex Prophetis. Non modò tùm temporis erroneæ de Christo opiniones invaluerant: sed & sequioribus temporibus, monstrofi admodum errores proruperunt. Inveni quippè sunt, qui æternam Christi Divinitatem negarunt, & pro mero homine Christum habuerunt, quales Ebion, Cerinthus, Arius fuerunt. Alii humanitatem ejus impugnarunt. Sic Valentinianus, Christum corpus cœleste, non verò carnem & sanguinem ex Mariâ assumisse, prætendit. Marcion & Manes humanitatem ejus planè abnegarunt, delirantes, Christum non verum corpus habuisse, sed spectrum tantùm fuisse, adeoque nec passum nec mortuum esse, nec resurrexisse. Apelles Marcionis discipulus concessit quidem, Christum habuisse corpus, at non ex Mariâ: sed ex quatuor elementis, in quæ rursus resolutum esset. Arius docuit, Christum corpus

corpus sine anima adsumiffie , & *λβγδ* ipsi loco animæ fuiffie. Apollinaris, Chriftum quidem animam sine intellectu tamen, habuiffie fomniavit, divinitatem verò loco intellectus fuiffie. Quid Nestorius & Eutyches, ut & nostro tempore, Osiander & Stancarus, nec non Neo-Photiniani de hoc articulo docuerint, è variis monumentis notius est, quam ut hîc recenferi mereatur.

Sicut igitur in Articulo de Persona Chrifti varii errores feminati, sic & reliqui variis modis impugnati sunt, nec instituti nostri ratio jam permittit, sigillatim de illis differere. Sic quod Chriftus prædixit: Multi Pseudo-Prophetae surgent, & seducunt multos, Matth. 24. v. 11. & quod Paulus ait: Oportet hæreses inter vos esse, ut qui probati sunt, manifesti fiant in vobis, 1. Cor. 11. v. 19. ad amiffim impletum est. *Sicut serpentes varii in corpore: sic hæretici varii in erroribus*, inquit Chryfostomus. Id vero non puræ Evangelii prædicationi adferendum, ut Papistæ faciunt: sed partim *malitia Satanae*, qui ut Pater mendaciorum, Joh. 8. vers. 44. veritati infensus est, adeoque egreditur, & spiritus mendax est, in ore omnium Prophetarum fuorum, 1. Reg. 22. vers. 22. partim autem *hominum curiositati*, dum rationi in mysteriis divinis nimium tribuunt, aut ad sua desideria coacervant sibi Doctores, prurientes auribus, & à veritate auditum avertunt, ad fabulas autem convertuntur, 2. Tim. 4. vers. 3. 4. sive *eorum oscitantia & negligentia*: cum enim dormirent homines, venit inimicus, & superseminavit Ziza-

nia in medio tritici, Matth. 13. vers. 25. aut *inconstantia* eorum, dum fluctuantes circumferuntur omni vento doctrinæ, Ephes. 4. vers. 14. unde fit, ut huc illuc vacillent.

Caveamus verò ne diffidia & schismata in religione nos offendant: sed nihilominus Chriftum è verbo suo agnoscamus, & coram mundo confiteamur, ad exemplum Petri & Collegarum ejus, qui aliorum placita non attendentes, vocem Patris cœlestis Matth. 17. v. 5. sequebantur, eumque pro Filio Dei dilecto reputabant. Sic & nos omnium hæreticorum opinionibus rejectis, verbo Dei unice instamus, quo cum Paulo dicere queamus: Scio, cui credidi, 2. Tim. 1. v. 12.

II. *Primatus Pontificii iniquitatem*. Verba quidem Chrifti, quæ hic loquitur, nisi Spiritus & vita sunt: attamen à Pontificii sinistra exponuntur & detorquentur, dum primatui Pontificis falso applicantur, quod faciunt:

I. *Papam petram constituendo*. Chrifti verba ita jacent: Tu es Petrus: & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam. Hæc verba Chrifti Pontificii ita interpretantur: Quia Chriftus Petrum nomine appellet: Tu es Petrus, Petrus verò petram sive rupem significet, & addat: super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, voculam *hanc* respicere proximè præcedens verbum *Petrus*, & ita Chriftum personam Petri notare, q. d. Super te Petrum ædificabo Ecclesiam meam, quo Petro promissum, ut caput totius Ecclesiæ esset:

PPPP 2

esset:

esset: & quia Papa Successor Petri sit in sede Apostolica, hoc ipso eidem Monarchicam jurisdictionem in rebus fidei à Christo collatam esse.

Hæc verba Pontificii, Religionis suæ proram & puppim faciunt. Unde Valerianus Capucinus in Colloquio Rheinfeldensi sic jactabat: Hic textus est velut cardo, super quo volvitur Regnum Christi, adversus omnes hæreses, detestantes supremam, & Monarchicam Jurisdictionem Regni cælorum. Quapropter tanti interest Reipub. Christianæ, verus sensus illius textus, ut exinde pendeat salus totius orbis. Si enim ex hoc textu constet suprema Jurisdictio Ecclesiæ, qualem Catholicæ admittunt, totus orbis coeirit in unam sententiam de fide, prout in unum conveniunt illi omnes, qui se submitunt jurisdictioni illi. Hactenus Valerianus.

Ex cujus verbis satis enitescit, quanto per Pontificii elaborent, hunc textum pro fundamento Primatus & Monarchiæ Papæ venditare. Ex quo porrò sic inferunt: Si Pontifex, seu Petri Successor, fundamentum & petra, & ita caput visibile & Monarcha Ecclesiæ est: non dubium est, quin omnia sancta & sana sint, quæcunq; in rebus fidei sancit & decernit: doctrina ejus vera & orthodoxa est, vociq; ejus omnes oviculæ aut coltare tenentur, impossibile est, ipsum in rebus fidei errare, & quæ plura more Thraſonico de eo in Papatu jactantur.

Verum hæc interpretatio neque in hodierno Evangelio, neque in aliis Scripturæ locis fundamentum habet.

Ne enim dicamus, de nunquam proba-

ta successione Pontificum, in sede Apostolica, de qua Pontificii plenis buccis jactant: textus ipse sanè dilucide indicat, vovulam petræ, non personam Petri, sed aliud quid respicere, alias ita sermo concipetur: Tu es Petrus, & super te, sive super hunc Petrum ædificabo &c. Sive, tu es Petra, & super hanc petram &c.

Jam verò tam in Græco quam Syriaco textu, adde in Latino & Germanico, ita verba jacent: Tu es Petrus, (in masculino) & super hanc petrâ, (in fœminino) ædificabo &c. quo indicatur, sicut per Petrum Christus Apostolum intellexerit, ita eundem per petram non Apostolum sed aliud quid denotasse. Quid verò? Certè nil aliud, quam aut egregiam confessionem Petri, aut seipsum: quandoquidem Scriptura nullum aliud fundamentum scit, quam Christum, 1. Cor. 3. v. 11. Quæ & Patrum expositio est, sicut ex Augustino, Chrysostomo Theophylacto, Hilario evinci possit, si Instituti ratio permitteret.

Quod si igitur Petrus, petra & fundamentum Ecclesiæ non est, quanto minus Romanus Pontifex, inter quem & Petrum neque in doctrinâ, neq; in vitâ ulla est proportio. Et non immeritò quæres, quale fundamentum & petram Ecclesia habuerit, quando sedi Pontificiæ impii, & juxta propriam Pontificiorum confessionem hæresi infecti Papæ præfuerunt? Sicut in specie in seculisculo illo factum, de quo Genebrardus Pontificius ille Chronologus & Theologus, ubi ad A. C. 901. venit, aperte scribit: Infelix hoc seculum, quod per annos fere CL. Pontifices eireiter quinquaginta à Johanne VIII. ad Leonem IX. usq; apostatici potius, apostatici q; fuerint, quâ Apostolici.

2. Papa fofis poteflatem clavium adfcribendo.

Quando enim Chriftus in præfenti Pericope ait: Dabo tibi claves Regni cœlorum &c. Pontificii exclusis reliquis Apoftolis fofis Petro illa applicant. Unde Bellarminus, fubftantiam perfonæ exprefam eſſe per Pronomen *Tibi* feribit. Unde inferunt, quia alicui claves dare, idem fit, ac poteflatem, quæ in Republ. civitate vel domo exercetur, alicui tradere, ita hinc certum eſſe, quod dum Chriftus Petro claves Regni cœlorum dederit, ipſi fimul regimen & plenariam poteflatem in orbe Chriftiano promiferit, & deinde rei pfa contulerit. Quâ quidem Poteflate Pontifex pro libidine fuâ, & prout ratio ftatus poſtulat, fatis pro imperio abutitur, ita ut pro lubitu ſolvat, excommunicet, & Reges conſtituat & deponat, & gladium ſtringere non dubitet, ſi clavibus nihil efficere poteſt. Et ut quod res eſt, dicam: non modò in Eccleſiaſticiſ, ſed & Politiciſ monarchicam juridiſtionem ſibi arrogat.

Poſito verò, non concefſo, Petri poteflatem eò ſe extendere, ut Pontifex & paraſiti ejus prætendunt, quid hoc ad Papam?

Et ubi Chriftus ejusmodi poteflatem, qualem Papa ſibi vendicat, Petro tradidit? Equidem poteflatem Evangelium prædicandi, Sacramenta diſpenſandi, peccata remittendi & retinendi, quæ claves Regni cœlorum ſunt, Chriftus Petro dedit: at non ſoli; ſed & reliquis Apoftoliſ in univerſum, præ quibus Petrus nullam omninò prærogativam habet. Vide Matth. 18. v. 18. c. 28. v. 20. Joh. 20. v. 21. Dominatio verò ſuper populum, Impetium Politicum, & uſus gladii tam Petro,

quàm reliquis Apoftoliſ planè præciſa ſunt, 1. Petr. 5. v. 3. Luc. 22. v. 26.

Ex quibus omnibus Sole meridiano clarior elucet, Primatum Pontificiſ non à Chriſto inſtitutum: ſed à Diabolo excogitatum tyrannidem eſſe, à qua nos Deus clementiſſimè cuſtodire dignetur.

III. Tyrannidiſ Diaboliſce rabioſtatem.

Chriſtus hinc Eccleſiæ ſuæ promittit, quod portæ inferorum non prævalituræ ſint adverſuſeam, ex quo colligendum, portas inferorum, h. e. Diabolum cum omni ſua vi, truculentia & tyrannide pro virili enixurum, ut Eccleſiam ille opprimat. Hoc ſtadium Cacodæmoniſ ab ipſo mundi exordio fuit. Quamprimò inimicitia, iater ſerpentem ejusque ſemen, ex una, & inter benediſtum mulieris ſemen ejusque aſſeclas, ex altera parte, poſitæ ſunt, Gen. 3. nullam ille occaſionem prætermiſit, quò Eccleſiæ Chriſti noceret, & Regnum ſuum amplificaret: hinc habuit ſuos Cainos, Chamos, Nimrodos, Iſmaeles, Eſavos, Pharaones, Antiochos, per quos, tanquam electa organa tyrannidem & truculentiam ſuam adverſus Eccleſiam Dei exeruit, ut non abs re illa quærat, Pſal. 129. v. 1. 2. 3. Maximè verò tempore N. T. ille negotioſiſſimus fuit, ubi hæreſin ſuper hæreſin, perſecutionem ſuper perſecutionem in detrimentum Eccleſiæ excitavit, varias gentes Barbaras, & inter illas in ſpecie Turcam excitavit, qui quàm crudeliſſimè fideles tractarunt. Ne nunc dicam de Romano Pontifice, qui & falſa doctrina, & ſævis bellis, imò variis tormentis Eccleſiam Chriſti oppugnavit. Nec furoriſ finis eſt, ſed quò magis finis ſeculi appropinquat, eò plus portæ inferorum rabiem atque

atque truculentiam suam exerunt. Væ habitatoribus terræ & maris: quia descendit Diabolus ad vos, habens iram magnam, sciens, quod modicum tempus habet! Apoc. 12. v. 12.

Ne igitur aureum seculum somnietur, nec insolens videatur nobis, si videamus, quomodo adhuc hodiè Diabolus ejusque satellites adversus Ecclesiam Christi sæviant: sed cogitemus, esse illum antiquum Diabolum, qui semper Ecclesiæ interitum quæraverit, nec nunc cessare eundem, nec cessaturum quamvis frustra, ut Ecclesiam extirpet usque ad finem seculi, ubi demùm ἀπολόγησις fidelium sequetur, Luc. 21. v. 28.

De Secundo.

Sequitur *Medela*, quæ fluit
I. *Ex Confessionis utilitate.* Postquam Christus Petri confessionem fidei audiverat, ait illi: Beatus es Simon Barjona, quia caro & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus qui in cælis est. Et ego dico tibi: quia tu es Petrus &c.

Cacodæmoni quidem & asseclis ejus, confessio veritatis sudes in oculis est. Verùm Christus Servator ad eò eam approbat, ut omnibus Christi confessoribus beatitudinem promittat. Beatus es Simon, dicit hîc ad Petrum. Et eodem modo te quoque, imò quemvis testem veritatis compellat, Beatus es! Habes Deum gratiosum, cælum tibi patet! Omnis, qui confitebitur me coràm hominibus, confitebor & ego eum, coràm Patre meo, qui in cælis est, Matth. 10. v. 32. Corde credi-

tur ad justitiam, ore confessio fit ad salutem, Rom. 10. v. 10. Licet super animosa Evangelii confessione odio & persecutione infesteris, ut Davidis querela tua sit: Credidi, propter quod locutus sum, ego verò afflictus sum valdè, Psal. 116. v. 10. recorderis velim beatitudinis promissæ.

Si corpus occidunt,
Et omnia rapiunt,
Dimitte tu lætus,
Est quantus his nullus,
Regni Dei qui certus.

Quod si verò fidelem ejusmodi confessionem edere velis, illa non haurienda tibi è ratione humanâ, carne & sanguine: sed ex illuminatione Spiritus sancti, & revelatione verbi divini, Psal. 25. v. 14. Matth. 11. 26. 1. Cor. 2. v. 4. 5. Sis Simon sive auditor verbi divini, sis filius Jonæ, h. e. columbæ, nimirum cælestis, quæ est Spiritus sanctus, qui specie columbæ super Christum descendit, Matth. 3. v. 16. & in festo Pentecostes super Apostolos effusus est, Act. 2. v. 3. Sis quoque Petrus, ut super lapidem probatum, angularem & pretiosum Christum confessionem tuam fundes, Esa. 28. v. 16. Rom. 9. v. 33. 1. Cor. 3. v. 11. & in loco & tempore confessionis ut petra consistes, usque ad mortem pro veritate certans, Sir. 4. v. 33. Sic de salute nullatenus dubitabis: Christus certissime dabit tibi coronam vitæ, quàm omnibus testibus veritatis promissit, Apoc. 2. v. 10.

II. *Ex Ecclesiæ invincibilitate*, quæ ipsi à Christo in his verbis promissa: Et portæ inferi non prævalent adversus eam.

Diabolus quidem vi, astutiâ & tyrannide sua